

Evalueringsundersøgelse

Forsøg med linjetilbud på 7 folkeskoler
Fredericia Kommune

Rapporten indeholder en undersøgelse af, hvilken betydning det har for elevernes læring og læringsmiljøet på skolen, at der eksisterer valgfrie linjetilbud for eleverne efter 6. klasse.

September 2010.

Indholdsfortegnelse

FORORD.....	3
1.0 UDGANGSPUNKT OG HISTORIK.....	4
2.0 SKOLERNES KONCEPTER	6
2.1 ALLÉSKOLEN.....	6
2.2 BAKKESKOLEN.....	7
2.3 ERRITSØ CENTRALSKOLE	9
2.5 SKJOLDBORGVEJENS SKOLE.....	13
2.6 TAULOV SKOLE	13
2.7 10' ENDE	16
3.0 EVALUERINGSDESIGN	18
3.1 UNDERSØGELSENS FORMÅL.....	18
3.2 UNDERSØGELSENS METODE.....	19
3.3 UNDERSØGELSENS MÅLGRUPPE	19
4.0 UNDERSØGELSENS RESULTATER MED DELKONKLUSIONER.....	19
5.0 KONKLUSION.....	29
6.0 KONKRETE ANBEFALINGER	31
POLITISK UDVALG.....	31
SKOLEAFDELING / PÆDAGOGISK UDVIKLINGSAFDELING	31
SKOLELEDELSE / SKOLEBESTYRELSE	31
LÆRERTEAMET	31
DEN ENKELTE LÆRER.....	31
ELEVERNE	32
REFERENCER	33
MATRICE – UDSAGN FRA UNDERSØGELSEN	34

Forord

Denne evalueringsrapport har til formål at afdække, hvilken betydning det har for elevernes læring og læringsmiljøet på skolen, at der efter 6. klassetrin eksisterer valgfrie linjetilbud, hvor undervisningen "tones" i særligt tilrettelagte læringsmiljøer.

Rapporten forsøger dermed at afdække nogle af de væsentlige faktorer, der med linjetilbuddene i overbygningen, får betydning for udvikling af elevernes – og lærernes motivation.

I Fredericia Kommune har man haft erfaringer med linjeundervisning i udskolingen siden 2005. Gennem de forløbne 5 år er flere linjetilbud blevet udviklet således, at der i dag eksisterer flere forskellige linjetilbud i alle kommunens fire skoledistrikter. Dermed er der sat fokus på at udvikle en ny udskolingsdidaktik, der udfordrer eleverne på en ny måde, - og som stiller nye krav til lærernes didaktiske kompetencer.

Der foreligger tre tidligere evalueringsrapporter fra de første udviklingsinitiativer på området. Disse rapporter kan med fordel læses i sammenhæng med nærværende rapport. Rapporterne kan findes på www.paedagogisk.dk.

Erfaringerne fra arbejdet med at udvikle motiverende læringsmiljøer gennem linjetilbud i Fredericia Kommune viser med ganske stor tydelighed, at elevernes lyst til læring øges markant, når de får mulighed for selv at vælge "toning" på deres egen læringsproces.

Indførelse af linjetilbud medfører en lang række nye udfordringer for såvel elever, lærere som for skoleledere - og det er netop nogle af disse udfordringer, som denne rapport søger at afdække.

I rapportens sidste del gives en række konkrete anbefalinger til skoler/kommuner, som ønsker at indføre lignende tilbud.

Undersøgelsen er foretaget af Pædagogisk Udviklingsafdeling i august-september 2010.

Claus Bülow

Skolechef
claus.bulow@fredericia.dk

Elise Venndt

Pædagogisk udviklingskonsulent
Cand. pæd. pæd.
elise.venndt@fredericia.dk

1.0 Udgangspunkt og historik

Fredericia er en kommune på godt 50.000 indbyggere og knapt 6000 elever. Kommunen har 17 folkeskoler – heraf to specialskoler. Derudover er der 4 private skoler.

På tre af linjeskolerne er der etableret Erhvervsklasser efter Folkeskoleloven § 33 med særligt tilrettelagte tilbud til elever med brug for ekstra støtte. På en af de øvrige linjeskoler tilbydes GCSE-eksamen (General Certificate Secondary of Education) i matematik som valgfag (fredage fra kl. 14.00 – 16.00). Dette for at pointere, at paletten af pædagogiske tilbud er stor, idet der sættes på at favne bredt pædagogisk.

I Fredericia Kommune defineres linjetilbud som et skoletilbud i overbygningen 7. – 9. klasse samt 10. klasse, for de elever, der vælger denne. En profilskole er en skole, som vælger at have en særlig profil fra 0. - 9. klasse. I kommunen er der 4 skoler, som har valgt at have en profil; to af disse har også linjetilbud (Bakkeskolen og Skjoldborgvejens Skole, der indgår i denne rapport) og Egumvejens Skole og Skansevejens Skole, der ikke tilbyder linjeundervisning i overbygning, - men lader profileringen være en gennemgående rød tråd fra 0. – 9. klasse.

Der er intet "fagligt" optag til linjetilbuddene. Eleverne har mulighed for at vælge selvstændigt i forhold til skolens målsætning for den enkelte linje. Med det frie skolevalg kan eleverne vælge at modtage linjeundervisning på en anden skole end den vandte. Der arbejdes derfor på at tilbyde en sammenhængende vifte af linjetilbud i kommunens fire skoledistrikter, så man som elev kan få opfyldt sit ønske om linjetilbud i nærdistriktet. Det betyder, at klasserne dannes alene ud fra elevernes egne ønsker, idet der lægges overordentlig meget vægt på, at kravet om den demokratiske dannelse, der forpligter den enkelte inde i fællesskabet, skal gå hånd i hånd med den enkelte elevs personligt prægede faglige udvikling. Der er dermed ikke – og ønskes ej heller - udviklet et koncept, der vender sig fra enhedsskolens tankegang, men en folkeskole, som taler nutidens formsprog, og dermed i højere grad giver mening for eleverne i deres læringsproces.

Grundidéen for linjetilbuddene er således at udvikle kvalitative og motivationsfremmende tilbud, som netop ikke tager afsæt i "hvad-har-du-lyst-til"-aktiviteter, - men som bygger på gedigne, klart definerede undervisningstilbud, der ligger inden for rammen i Folkeskoleloven.

Fredericia Kommune har siden 2002 haft en vision: "Fredericia er Danmarks bedste Børneby 2012 – målt på livsglæde". Denne vision har betydet, at der har været en særlig fokus på at skabe de bedste forudsætninger for, at denne vision kunne nås. Det er evident viden, at glade børn lærer

bedst¹. Elevernes motivation og engagement har således været et af de vigtigste argumenter i forbindelse med indførelse af linjeskoler i Fredericia Kommune. I kommunen defineres elevernes motivation som det engagement, der er direkte afledt af, at de beskæftiger sig med noget meningsfyldt og vedkommende for dem. Dette tager bl.a. afsæt i erfaringspædagogikken, der bygger på princippet om, at eleven lærer bedst ved at danne sig sine egne erfaringer med aktiviteterne. John Dewey² beskriver dette som ”trying and undergoing”, hvor elevernes refleksion (undergoing) er et fundamentalt vigtigt outcome af deres handling (trying).

Folkeskolen står i dag over for en lang række nye udfordringer. En af dem er, at børn i dag møder op i skolen med en betragtelig sum af viden, som de har hentet via multimedieverdenen og de mange andre læringsarenaer, som de færdes i til daglig. Det betyder, at skolen ikke længere sidder inde med vidensmonopolet, - og lærerne sidder heller ikke længere inde med det didaktiske monopol. Netop dette afsæt har haft stor indflydelse på, at man i Fredericia Kommune har satset på at udvikle linjetilbud, hvor de unge i højere og højere grad selv bliver – og får mulighed for at blive - didaktiske designere i deres egen læringsproces, - der er rammesat af dygtige og kompetente lærere.

Et mål med linjeundervisningen har således været at arbejde med nye didaktiske tilgange i skolen på en sådan måde, at eleverne fuldt ud bruger deres evner til at anvende dem med samme alsidighed og fantasi som den, de viser uden for skolen. Dermed tilfører deres løsninger skoleopgaverne originalitet og kreativitet. Linjetilbuddene tager således udgangspunkt i en tænkning om, at eleverne på denne måde i højere grad kan medvirke til at kvalificere deres egen læring ved at lære **med** - frem for at lære **om** -.

Skolernes linjetilbud er ikke helt ens i grundstrukturen. I det følgende beskrives de enkelte tilbud. Formuleringerne er taget direkte fra skolernes egne hjemmesider.

---

¹ Knoop, H. H. (2002). *Leg, Læring & Kreativitet. Hvorfor glade børn lærer mere.*

² Dewey, J. København. (1978). *Erfaring og Opdragelse.*

2.0 Skolernes koncepter

2.1 Alléskolen

Alléskolens to linjer har som mål at skabe en ny dimension i elevernes undervisning gennem en dynamisk undervisningsform og undervisningsvinkel. Undervisningen på linjerne sker ud fra folkeskolelovens rammer og forbereder eleven til Folkeskolens Afgangsprøve, men vil i form og indhold motivere eleverne til at opnå læring fra en ny side. Linjerne er tænkt ind i en strategi for hele skolen om at hæve skolens faglige niveau yderligere - uden at give køb på den sociale trivsel.

International linje

Målsætningen for den internationale linje er at arbejde med nationale samt internationale kulturværdier og samfundsudvikling – herunder forståelse og tolerance over for andre kulturer.

Gennem den daglige undervisning på engelsk og dansk bliver undervisningen både et middel til kommunikation, sprogundervisning samt en undervisning i internationale kulturværdier. Kulturmødet og internationale tendenser og begivenheder er omdrejningspunktet for den daglige undervisning, lejrskoler m.m..

Medie og IT linje

Målsætningen på Medie og IT linjen er gennem arbejdet med medier og IT at danne eleverne til at begå sig i et mediesamfund samt gennem teori og praksis at kvalificere eleverne til at anvende og forholde sig til medier og IT. Det at arbejde med formidling og kommunikation er omdrejningspunkt i hverdagen.

Undervisningsmetoder og indhold

Undervisningen er præget af faglige og sociale udfordringer, som det forventes at både eleven og forældrene tager del i. Deltagelse i skolens linjer kræver, at alle tør lade sig udfordre og udvikle.

International linje

Gennem en emnepræget og projektorienteret undervisning på både dansk og engelsk, skal eleverne forberede sig til Folkeskolens Afgangsprøve.

Der arbejdes med følgende:

- Deltage i internationale projekter
- Arbejde med aktuelle begivenheder såsom OL 2008, menneskerettigheder, klimatopmøde mv.

- Netværke med unge via IT, rejser og ekskursioner
- To ugentlige lektioner planlagt som international workshop
- Livsvilkår i andre lande
- Løjrscole
- Miljømæssige problemstillinger i et globalt perspektiv
- Demokrati - lokalt og globalt
- Tryghed og fortrolighed med det talte engelske sprog
- Mad og ungdomskultur - hjemme og ude
- At indgå i nye grupper samt at kunne samarbejde med mennesker med en anden baggrund end én selv
- At handle selvstændig og ansvarligt
- Evnen til hensigtsmæssigt at anvende kundskaber, færdigheder og erfaringer og oplevelser

Medier og IT

Gennem en praktisk og teoretisk undervisning vil der sættes fokus på flg.:

- Minimum to lektioners medie – IT introduktion og kendskab om ugen. Fx Audacity, Publisher, Moviemaker, layout, Power Point, billedredigering, videoredigering, hjemmesider osv.
- Øget fokus på at arbejde med film, kortfilm, reklamer osv. i danskundervisningen.
- Produktion af film, lydbilleder, reklamer osv. i undervisningen
- Bevidst fokus på, hvordan og hvornår Medier og IT kan inddrages i undervisningen.
- Eleverne samarbejder med elever i andre lande via Internettet.
- I alle skolens fag skal indtænkes globalisering, kommunikation via nettet, Smartboard, mobiltelefon, mediepåvirkning, Excel osv.
- IT er et dagligt redskab
- Ekskursioner til mediestudier fx film, TV, radio, aviser.
- Klassen deltager i AIU.
- Elevation er en naturlig del af elevernes hverdag.

2.2 Bakkeskolen

Bakkeskolen arbejder hen mod at udvikle en skole for alle, hvor idræt, krop og bevægelse er væsentlige omdrejningspunkter for tilrettelæggelsen af skolens dagligdag og undervisning både i SFO-delen og undervisningsdelen. Idræt og bevægelse skal medvirke til udvikling af et sundt

læringsmiljø, hvor eleverne generelt bevæger sig mere, hvor der er fokus på sund levevis og på udvikling af nye læringsmetoder, som positivt udfordrer den enkelte elev og fællesskabet.

Der tilbydes et udvidet timetal i idræt, og der er et særligt fokus på, hvad disse timer skal bruges til. På skolen vægtes det derfor, at alle andre fag kan byde ind med i forhold til leg, idræt og sundhed.

Skolen tilbyder en idræts- og naturfagslinje for skolens 7. – 9. klasser. 35-40 % af deres undervisning foregår på linjen. I dette linjetilbud gives der mulighed for, at elever med særlige talenter i specifikke idrætsgrene (Team DK-projektet) kan dyrke deres idræt på højt niveau. Det betyder, at de tilbydes træningspas i morgentimerne, hvor de kan træne deres idrætsgren. Eleverne indgår i de almindelige klasser, hvor det er vores opgave at skabe forståelse for nogle elevers valg af træning på højt niveau, men skolen vægter i lige så høj grad at udvikle hele mennesker, som er livsduelige. I 2010 vil Bakkeskolen være fuldt udrullet med det udvidede timetal, som er 6 ugentlige lektioner med idræt og bevægelse.

I Bakkeskolens koncept bibeholdes den oprindelige klassestruktur, men eleverne kan tilvælge ekstra idrætstimer, hvor de i disse timer samles på tværs af klasserne.

Skolen arbejder ud fra følgende grundelementer:

- Hvordan bliver vi i stand til at mestre livets udfordringer for at leve et godt og meningsfuldt liv?
- Tværfaglige mål indgår
- Fokus på den fysiske, sociale og psykiske side af sundhed
- Inddragelse af det omgivende samfund ved at skabe partnerskaber med borgere og professionelle
- Særlig opmærksomhed på børn med særlige behov
- Det skal være sjovt at leve et sundt liv
- At gøre bevægelse til en leg – udforske legens elementer
- Fokus på kost, rygning, alkohol og motion (KRAM)
- Idræts- og naturfagslinjen
- Udeliv – natur og bevægelse
- Udvidet forældreinddragelse
- Helhedssyn – det hele menneske
- Anatomi og fysiologi
- Bevidsthed om kroppen - motion er lig med livsglæde.

2.3 Erritsø Centralskole

Den internationale linje

Klassen modtager undervisning af engelsk uddannede lærere i matematik, biologi, geografi, fysik/kemi og engelsk m.v. (undervisningsmaterialerne er på både dansk og engelsk i naturfagene) i alt 12 – 13 lektioner pr. uge. Klassen har to lektioner i kommunikation og medie ugentligt.

I klassens undervisning indgår to lejrskoler til udlandet f. eks. England og Tyskland.

Den internationale linjes målsætning er

- at skabe en ny dimension i undervisningen.
- at introducere en to-sproget kultur til unge elever.
- at udvikle interkulturelle forståelser og kompetencer.
- at udvikle en naturlig stræben efter ny viden igennem dynamiske undervisningsformer.
- at give eleverne flere muligheder i det globale samfund.

Klassen undervises af et team bestående af danske og engelske lærere. Den internationale linjes undervisning er planlagt, så indholdet i fagene følger de danske læseplaner, og der bliver undervist på både dansk og engelsk. Det betyder, at når de engelske lærere underviser i matematik, foregår denne undervisning på engelsk. Det faglige indhold er fastlagt, så eleverne er fuldt kvalificerede til at gå op til de danske afgangsprøver. Der tilbydes den engelske GCSE-eksamen i matematik som et valgfrit tilbud på Købmagergades Skole, der er kommunens certificerede GCSE-skole.

Den innovative linje

Linjens elever tilbydes fire lektioners ugentligt i det nye fag innovation. Linjens elever tilbydes endvidere til at deltage i kreative weekender sammen med elever fra Taulov Skole og Treldevejens Skole (skolen er ikke en linjeskole, men arbejder med innovationsprojekter). De fire lektioner foregår i et nyindrettet sciencelokale, hvor eleverne arbejder innovativt med et Lego-eksperimentarium, som er opstillet på skolen.

Den innovative linjes målsætning er:

- at skabe en ny dimension i undervisningen.
- at introducere eleverne til en innovativ tænkning og arbejdsform.
- at give eleverne erfaringer med innovative arbejdsprocesser.
- at udvikle en naturlig stræben efter ny viden og kreativ tænkning igennem en dynamisk undervisningsform.
- at give vores børn flere muligheder for at udvikle innovative løsninger i det globale samfund.

Arbejdsform

Eleverne i de innovative klasser, har almindelige timetal i alle skolefag. Men klasserne undervises derudover fire lektioner ugentlig i innovation i eksperimentariet.

Undervisningen i innovation forstås af klassernes matematiklærere, der med tiden skal inddrage arbejdet i eksperimentariet i matematikundervisningen og omvendt. Undervisning er planlagt, så indholdet i fagene følger de danske læseplaner, men de nye innovative aktiviteter vil også blive inddraget i klassernes generelle undervisning. Undervisningen indeholder proceselementer som trækker på elevernes digitale kulturteknikker, anvender digitale læringsressourcer og opbygger elevernes digitale kompetencer.

Linjens elever tilbydes fire lektioners ugentligt i det nye fag: digital kommunikation. Linjens tilbydes at indgå deltage i weekender med elever fra Taulov Skole og Treldevejens Skole. De 4 ekstra lektioner anvendes til oplæring, indføring og træning af kompetencer i IT-kommunikation, hvor eleverne arbejder innovativt med de nye IT-værktøjer, som stilles til rådighed på skolen.

Målsætning for IT-linjen

IT-linjens målsætning er:

- at skabe en ny dimension i undervisningen.
- at introducere kreativ tænkning og digitale arbejdsformer til eleverne.
- at udvikle elevernes digitale forståelse og færdigheder til at kommunikere og arbejde med de nye medier.
- at udvikle en naturlig stræben efter ny viden og kreativ tænkning igennem differentierede og dynamiske digitale undervisningsformer.
- at udvikle elevernes evner for at arbejde med lyd, musik, billeder og film.
- at give vores børn flere muligheder i det globale samfund.

I

Klassens elever udstyres med en bærbar (1:1) computer med en række programmer. Det kan være elevernes egen computer eller en lånecomputer fra skolen. Dette åbner mulighed for, at en stor del af klassens undervisning og opgaveaflevering foregår digitalt.

Arbejdsform

Eleverne i IT-klassen, har almindelige timetal i alle skolefag, men de har derud over fire ugentlige timer i brugen af deres bærbare computer og dens digitale programmer. Undervisningen i IT forstås af klassens dansklærer, der med tiden skal inddrage

arbejdet med IT i klassens øvrige fag. Undervisningen er tilrettelagt, så indholdet i fagene følger skolens læseplaner. De nye digitale teknologier og aktiviteter inddrages i klassens generelle undervisning. Undervisningen i det digitale klasseværelse giver helt nye muligheder for at individualisere undervisningen. Eleverne vil ligeledes kunne aflevere deres skolearbejde som filmproduktioner, radioprogrammer eller podcasting. Brug af og søgning på internettet og digitalkommunikation udgør en stor del af undervisningen.

Undervisningen indeholder proceselementer, som trækker på elevernes digitale kulturteknikker, anvender digitale læringsressourcer og opbygger elevernes digitale kompetencer.

2.4 Købmagergades Skole

Den internationale linje

Målsætning

- at skabe en ny dimension i klassen.
- at introducere en to-sproget kultur til unge elever
- at udvikle en naturlig stræben efter ny viden gennem en dynamisk undervisningsform
- at give eleverne flere muligheder i det globale samfund.

Linien blev i sin spæde form etableret i 2001 som noget helt nyt i Fredericia Kommune skolevæsen. Linjen er til dato den første af slagsen i Danmark, og har som sådan ikke haft noget at læne sig op af i forbindelse med udviklingen af konceptet.

Idéen med at etablere en internationale linje på Købmagergades skole skal søges i samfundsudviklingen, som i dag er præget af høj grad af internationalt samarbejde/globalisering. For at være godt rustet til at medvirke i dette internationale samfund, ser man det som væsentligt at skabe et tilbud, som giver eleverne mulighed for allerede i folkeskolen at blive to-sprogede (dansk og engelsk) samtidig med, at de udvikler en bredere kulturforståelse.

Oprindeligt valgte man at give tilbuddet til 4. – 6. klasse, hvor det var nødvendigt at samlæse klasserne. Det pædagogiske tilbud levede dog ikke i længden op til målsætningen, hvorefter man i 2005 besluttede at give tilbuddet udelukkende til 7.- 9. klasse. Det er nu skolens målsætning, at der hvert år starter en international klasse på 7. årgang.

De tre internationale klasser fra 7. – 9. årgang undervises af faste lærerteam, som består af danske og engelske lærere. Undervisningen er tilrettelagt, så indholdet i fagene følger de danske læseplaner. Det helt centrale er imidlertid, at undervisningen foregår både på dansk og engelsk. Som en del af konceptet har man fra skolens side valgt at lade klasselærerfunktionen fast ligge på en dansk lærer, som også underviser i faget dansk. En anden grundtanke er, at det er de danske lærere, som underviser i de kulturbærende fag – historie, samfundsfag og kristendomskundskab. De naturvidenskabelige fag læses af de engelske lærere.

Det faglige indhold er fastlagt, så eleverne er fuldt kvalificerede til at gå op til Folkeskolens Afgangsprøve, men skolen arbejder på at give eleverne valgfri mulighed for at gennemføre den engelske GCSE eksamen (General Certificate of Secondary Education). I undervisningen på den internationale linje indgår et lejrskoleophold.

Målgruppe

Den internationale linje er åben for alle elever, som er bosiddende i Fredericia Kommune, - også børn af udenlandske forældre, der via uddannelse eller arbejde opholder sig midlertidig i Danmark. Der er ingen faglige optagelseskrav, men det vægtes højt, at de elever, som melder sig, har lyst til at modtage en del af undervisningen på engelsk.

Den individuelle linje

Denne linje er et tilbud for alle elever. Linjen er oprettet, fordi der på skolen savnedes et tilbud, der matchede den internationale linje. Linjetilbuddet har et særligt fokus på elevernes personlige kompetencer, og undervisningen tones ud fra lærernes vurdering af elevernes sammensætning – og lærernes faglige kompetencer.

Der tilbydes

- en overbygningslinje med individuelt tilrettelagt undervisning
- at der tages udgangspunkt i den enkeltes resurser, potentialer og behov
- et højt fagligt niveau
- et godt læringsmiljø med vægt på gode sociale rammer
- dygtige og engagerede lærere
- IT er en naturlig integreret del af den daglige undervisning
- et tæt og forpligtende samarbejde mellem skole og hjem
- en skolerejse i 8. klasse
- et godt konstruktivt samarbejde med UU-vejleder og andre relevante samarbejdspartnere

2.5 Skjoldborgvejens Skole

Fredericia Kommune blev udnævnt til idrætskommune 2006 (Team Danmark). Som et led i dette tilbyder Skjoldborgvejens Skole eleverne op 6 timers idrætsundervisning om ugen.

Idrætsundervisningen er organiseret på følgende måde:

0 – 2. Klasse: 1 times bevægelse hver dag (alle lærere kan varetage idrætsundervisningen).

3 – 6. Klasse: 5 ugentlige timer – herunder 1 ekstra svømmelektion.

7 - 9. Klasse: Alle elever kan ud over de to obligatoriske idrætstimer vælge at have 4 ekstra idrætstimer, der er øremærket 2 timer til Junior Idrætslederuddannelse (i samarbejde med Fredericia Idrætslederakademi) samt 2 timer til "Projekt Vi Zapper Idræt".

Konceptet lever op til gældende regler for så vidt angår enhedsskolen. Elever, der er omfattet af Team Danmark-aftalen er naturligt fordelt i skolens øvrige klasser, og alle børn modtager en undervisning, som er afstemt efter Folkeskolelovens bestemmelser.

For elever, der dyrker idræts på eliteplan har skolen gjort det skemateknisk muligt, at eleverne kan passe deres sport i to ugentlige morgentræningspas. Denne gruppe elever indgår i en fælles eliteidrætsgruppe – sammen med Bakkeskolens eliteidrætsgruppe, der koordineres gennem Fredericia Idrætslederakademi (Team Danmark).

2.6 Taulov Skole

Taulov Skole tilbyder tre linjer på 7. – 9. årgang. Klasserne sammensættes alene efter elevernes interesser.

Linjerne er et frivilligt tilbud til alle elever, og der eksisterer ingen faglige optagelseskrav.

Undervisningen følger de almindelige fagkrav og trinmål for folkeskolen. På linjerne undervises der i alle almindelige skolefag. Udskolingsforløbet afsluttes med Folkeskolens Afgangsprøve.

Alle elever afleverer ved udgangen af 6. klasse tre valgønsker i prioriteret rækkefølge. Alle distriktets elever har ret til undervisning på Taulov Skole. Linjeskift er normalt kun muligt ved skoleårets start. Konceptet for linjestrukturen på skolen følger strukturen på Erritsø Centralskole.

Den internationale linje

Samfundsudviklingen har medført, at der i disse år finder en kraftig internationalisering og globalisering sted. Engelsk er blevet et verdenssprog, og selve sproget er allerede en væsentlig del af mange elevers hverdag.

Man ønsker derfor at give eleverne et yderligere løft og dermed udvikle deres engelske sprogfærdigheder.

Læringsmål at:

- øge elevernes lyst til at interessere sig for andre kulturer.
- give eleverne et øget mod til at indgå i dialog med fremmede kulturer.
- udvikle elevernes sproglige og kommunikative færdigheder. - et sprogligt løft.

Indhold

Undervisningsmaterialerne i de naturfaglige fag findes både på dansk og på engelsk.

Klassens undervisning varetages af et team bestående af danske og engelske lærere.

Eleverne modtager undervisning i matematik, geografi, biologi, fysik/kemi og engelsk af deres faglærer i samarbejde med en engelsksproget lærer.

Eleverne modtager undervisning på dansk i idræt, dansk, kristendom, historie og samfundsfag.

Knap halvdelen af elevernes undervisning foregår på engelsk.

Faget "Kommunikation, medie og kulturforståelse" er obligatorisk på linjen (to lektioner ugentlig).

Den innovative linje

Baggrund

Det danske samfund er inde i en rivende udvikling, hvor flere og flere arbejdspladser flytter til udlandet. Det stiller store krav at gå fra produktionssamfund til videns-, service- og udviklingssamfund. Arbejdsmarkedet efterspørger kreative, idérige og omstillingsparate medarbejdere.

Læringsmål at:

- at eleverne lærer at anvende den innovative tankegang.
- give eleverne redskaber til at få idéer og at "opfinde".
- eleverne lærer at omsætte en idé til et produkt.
- eleverne får kendskab til markedsføring, distribution m.m..

- fremme elevernes motivation via udfoldelse af eget kreative potentiale.

Indhold

Bygger på den innovative tankegang, hvor eleverne får en idé og f.eks. udvikler en prototype, laver en markedsundersøgelse, laver en reklame/markedsføring samt et samlet budget, der viser produktets økonomiske rentabilitet eller lign..

Undervisningen på linjen er meget projektorienteret med åbne problemstillinger og krav til elevernes selvstændighed og disciplin i gruppearbejdet.

Idégenerering via mindmap, brainstorm, Spørg løs, research er kendetegnende tilgange til undervisningen. Eleverne udfordres til at få og udvikle idéer gennem "forstyrrelser" og fælles idéudvikling i et åbent forum. Linjen vægter i alle faser de kreative processer med fokus på bl.a. design, skulpturer, plakater, film, hjemmesider m.m.

I arbejdet med den innovative tankegang benyttes Lego Mindstorm, hvor eleverne bl.a. arbejder med programmering af Legorobotter.

Den naturfaglige linje

Baggrund

Der er i disse år fokus på emner, der ligger inden for de naturvidenskabelige fag – den globale opvarmning, dopingmisbrug, ecstasy, sundhed blandt børn og voksne, overforbrug af klodens ressourcer, vedvarende energi, kemiske og biologiske våben etc..

Med denne linje ønsker skolen at eleverne går i dybden med et udvalg af disse emner gennem en række tværfaglige projekter, som ud over naturfagene fx kunne involvere fag som dansk, matematik og samfundsfag.

Læringsmål at:

- sætte eleverne ind i den naturfaglige tankegang.
- give eleverne tid til at kunne fordybe sig i emnet.
- eleverne lærer, at naturvidenskaben har en tydelig sammenhæng med samfundsudviklingen.
- give eleverne en oplevelse af sammenhængen mellem de naturfaglige fag.

Indhold

En del af undervisningen foregår i samarbejde med forskellige virksomheder.

Der bliver lagt vægt på et samarbejde mellem de humanistiske og de naturfaglige fag, så eleverne kan opnå en forståelse for naturvidenskabens indflydelse på samfundsudviklingen.

Undervisningen i de naturfaglige fag samles på to dage, så der er tid til fordybelse.

Foredrag og oplæg med forskellige gæstelærere indgår i undervisningen.

Lejrskole med vægt på naturvidenskab indgår i undervisningen.

2.7 10'ende

Kommunens 10. classeskole benævner sin linjestruktur som temalinjer. I alt har eleverne mulighed for at vælge mellem fire af disse temalinjer.

Temalinje Internationalt

Denne linje kendetegnes ved at have et internationalt perspektiv.

Linjen retter sig mod elever, der har lyst til at lære sprog på en anden måde og have indsigt i fremmede kulturer. Her kommunikeres med klasser i andre lande, og der planlægges med udvekslingstur og chatrooms. Der samarbejdes med skoler i Norge, England, Frankrig og Tyskland.

Der arbejdes med:

- tysk og engelsk
- at styrke den mundtlige og skriftlige dimension i fremmedsprogsundervisningen
- fokus på den internationale dimension i undervisningen
- at styrke elevernes studieegnethed
- kommunikation og IT
- at 10. klasse bliver begyndelsen til noget nyt.

Temalinje Kreativt

Denne linje retter sig mod elever, der kan lide at bruge fantasien og arbejde praktisk og kreativt.

Eleverne behøver ikke at have specielle forudsætninger. Det vigtigste er, at eleven har lyst til at udfolde sig og kaste sig ud i arbejdet indenfor billedkunst og design.

Der er bundne og teoretiske opgaver, som er obligatoriske, men der arbejdes fortrinsvis praktisk og eksperimenterende.

Der arbejdes med:

- tegnekunst
- malerier

- skulpturer
- grafik
- collager
- foto
- reklamer
-

Temalinje Erhvervsorienteret

Retter sig mod elever, som gerne vil lære mere dansk, engelsk og matematik, men samtidig gerne vil have nogle praktiske og faglige udfordringer i et eller flere erhverv. Der udarbejdes en individuel plan med mulighed for brobygning i fra 2-6 uger i samarbejde med UU-vejleder.

Der arbejdes med:

- uddannelses og erhvervsorientering
- målrettet læseundervisning
- virksomhedsbesøg
- metal og motorværksted
- Lektiehjælp
- mentorordning

Temalinje Fysisk aktivitet

Retter sig til de elever, der er aktive sportsudøvere eller som gerne vil i form eller i gang med at dyrke sport. Eleverne her får mulighed for at prøve mange forskellige idrætsgrene og får derved mange alsidige idrætsoplevelser. Eleverne på denne linje vil også i løbet af skoleåret opnå større viden om sammenhængen mellem sund livsstil og motion.

Der arbejdes med:

- løb
- boldspil
- leg
- svømning
- livsstilsemner
- sundhed og samfund
- natur og miljø
- outdoor-aktiviteter.

3.0 Evalueringsdesign

Pædagogisk Udviklingsafdeling ved Fredericia Kommune har designet, planlagt og gennemført undersøgelsen i perioden august/september 2010. Dataindsamlingen er foretaget ved hjælp af semistrukturerede fokusgruppeinterviews med afsæt i den systemiske metode. Hvert fokusgruppeinterview har haft en varighed varierende fra 20 – 40. minutter.

Udvalgte og særligt eksplikative udsagn fra informanterne er efterfølgende blevet samlet i en matrice, der er placeret sidst i denne rapport. Pædagogisk Udviklingsafdeling har stået for transskribering, den endelige databehandling og for sammenskrivningen af selve evalueringsrapporten.

De overordnede spørgsmål for interviewrunderne var:

I hvilket omfang er der en sammenhæng mellem elevernes mulighed for at vælge et linjetilbud – deres motivation og lyst til at lære – og faglige udbytte af undervisningen?

I hvilket omfang og på hvilken måde stiller det fornyede krav til lærernes didaktiske kompetencer, at de underviser i en linjeklasse?

Hertil var der formuleret 5 forskningsspørgsmål:

Hvad betyder det for elevernes motivation og læring, at de får mulighed for at vælge linje – dvs. ”toning” på deres undervisning i 7. – 9. klassetrin / 10. klassetrin.

Hvordan fremmer eller hæmmer linjetilbuddene det gode læringsmiljø på skolerne?

Hvad betyder det for udviklingen af elevernes faglige kompetencer, at de modtager undervisningen gennem et linjetilbud i overbygningen?

Hvad betyder det for lærernes fagdidaktiske kompetencer, at de underviser i en klasse med en særlig linjeprofil?

Hvad er det, der afgør, om undervisningen i linjetilbuddene når sine mål (præmisses)?

På baggrund af disse fem spørgsmål blev interviewguiden formuleret.

3.1 Undersøgelsens formål

Undersøgelsen havde til formål at sætte fokus på: *Elevernes motivation og læring i relation til linjeundervisningen.*

3.2 Undersøgelsens metode

Der er taget udgangspunkt i en virkningsevaluering³, idet den er relevant i forhold til at få afdækket effekten af et udviklingsprojekt. Metoden er desuden velegnet til at udpege sideeffekter samtidig med, at den også skaber et godt grundlag for at formulere konkrete anbefalinger til yderligere kvalificering af indsatsen. I rapporten inddrages relevant teoretisk viden i relation til undersøgelsesresultaterne.

3.3 Undersøgelsens målgruppe

Elever fra 7. – 10. klasse – fra skoler med linjetilbud (N80).

Studerende fra 1. stx på Fredericia Gymnasium (N17).

Lærere, der underviser i linjetilbud (N10)

Skoleledere på linjeskolerne (9)

4.0 Undersøgelsens resultater med delkonklusioner

Samlet analyse af undersøgelsens resultater er foretaget ud fra hypoteserne:

I: *Elevernes mulighed for at foretage eget valg efter 6. klasse har positiv indflydelse på deres skolegang.*

II: *Det fremmer det gode læringsmiljø på skolen, at der undervises med en linjetilgang i overbygningen,*

III: *At møde "det rigtige" læringstilbud har en motiverende effekt på elevernes læringsproces.*

IV: *Elevernes faglige kompetencer styrkes, når de modtager undervisning gennem linjetilbud.*

V: *Lærernes fagdidaktiske kompetencer styrkes, når de underviser i linjeklasser.*

VI: *Præmissen, der afgør, om indsatsen har virkning*

I: Elevernes mulighed for at foretage eget valg efter 6. klasse har positiv indflydelse på deres skolegang.

Der synes at være en ret klar enighed blandt de adspurgte elever om, at muligheden for at vælge linjetilbud efter 6. klasse virker befordrende for deres skolegang. De oplever at blive taget alvorligt, - at deres egen stemme har vægt. I denne gruppe, var der kun en enkelt pige, som gav udtryk for, at hun havde valgt innovationslinjen for at følges med en veninde. Ellers var det et klart gennemgående træk, at eleverne valgte selv, og at dette var noget, de lagde meget stor vægt på. Enkelte – især drenge – havde fået et par hints fra deres mor, men i sidste ende var valget deres

---

³ Dahler-Larsen, P. og Krogstrup, H. K. (2003). *Nye Veje i Evaluering*. Systime Academic

eget. Kun ganske få elever havde valgt om til en anden linje under vejs i forløbet, hvilket de tilskrev, at de ønskede et skoleskift og derfor valgte ny linje ved samme lejlighed.

For nogle elever syntes valget at have været svært at foretage, fordi de ikke lige umiddelbart kunne se sig selv i nogen af de linjetilbud, der fandtes på skolen. For disse elever var selve valgmuligheden ikke et særlig positivt element, hvorfor de også understregede vigtigheden af, at der fra lærerside kan hentes støtte og ekstra vejledning forud for deres endelige valg. Flere elever understregede også, at det er overordentlig vigtigt, at informationen om indholdet og de faglige målsætninger for de enkelte linjer tydeligt præciseres for eleverne forud for valget, så de bliver helt klare på, hvad de skal vælge til – og fra. Eleverne var tydelige i deres udmeldinger på dette felt, idet de fremhævede, at der også på de små fødeskoler skal indtænkes information til elever, der skal videre i overbygningen på en anden skole. Flere elever fra den nuværende 1. stx havde oplevet informationen som meget mangelfuld.

Eleverne selv gav udtryk for, at valget af linje tillige åbnede muligheden for, at de kunne komme til at gå i en klasse, hvor eleverne havde den samme interesse - og lærte på samme måde. Dette faktum var helt klar noget, som havde betydning for eleverne, idet de i linjeklassen oplevede større grad af arbejdsro. Eleverne fremhævede også, at klassesammensætningen på interesse var meget befordrende for deres skolegang, idet den skabte legitimitet til at være glad for at gå i skole – og passe sit skolearbejde. Dette gik igen på samtlige linjetilbud; *ti*/valget havde stor betydning for eleverne.

Delkonklusion I

Valgmuligheden efter 6. klasse virker positivt ind på elevernes skolegang. Eleverne værdsætter at komme i homogene klasser, hvor man er sammen med kammerater, der lærer og trives med samme indgangsvinkel til undervisningen. Det skaber arbejdsro og større arbejdsglæde.

Både lærere og elever finder det rigtigt, at valget først ligger efter 6. klassetrin, idet eleverne først på dette tidspunkt er parate til at foretage kvalificerede valg. Elever er parate til at køre efter det rette tilbud, men de fleste ønsker, at de kan vælge linje på deres egen skole, så de kan mødes med kammeraterne i frikvartererne.

Langt de fleste elever foretager selv det endelige valg, men der er også elever for hvem valget er svært, fordi der ikke er nogen linjer, der umiddelbart fænger en. Eleverne understreger, at der skal være god mulighed for at få støtte til valget, hvis man har svært ved selv at vælge. Information til kommende elever på linjerne skal være tydelig og grundig, så eleverne på forhånd kender indholdet i undervisningen, og hvad man senere kan bruge indholdet til.

II: Det fremmer det gode læringsmiljø på skolen, at der undervises med en linjetilgang i overbygningen.

Der eksisterer således blandt de adspurgte en generelt positiv opfattelse af, at linjestrukturen har skabt et godt fundament for udviklingen af det gode læringsmiljø på skolen. Dog fremhæver såvel skolelederne som lærerne, at der skal være tale om en *villet* handling, for ellers lykkes opgaven ikke. Alle interessenter på skolen skal spille med – også de lærere, som ikke er direkte involveret i linjetilbuddene. Indførelse af linjeundervisning skal svinge i takt med den eksisterende skole- og læringskultur. Skolelederne fremhæver også, at der skal være en vis grad af omstillingsparathed og villighed til udvikling i lærergruppen – og i skolebestyrelserne - for, at der kan udvikles kvalitative linjetilbud. Alle interessenter skal i princippet spille med.

Dog eksisterer der blandt de adspurgte ledere ingen tvivl om, at folkeskolen står over for helt nye udfordringer i forhold til den teknologiske udvikling - og den dermed ændrede læremiddelkultur. Dette faktum ser man fra lederside som et væsentligt incitament til, at der skal ske en revitalisering af skolens måde at være skole på. Linjekonceptet ses som en brugbar metode til at skabe et nyt fundament for udviklingen af en skole, der ikke tager afsæt i industrisamfundets værdisæt, men som i højere grad tager højde for den samfundsudvikling, som eleverne bliver en fremtidig del af.

Både elever, lærere og ledere oplever, at der med linjetilbuddene er sket en ændring i positiv retning i forhold til at udvikle et dynamisk læringsmiljø, der muliggør, at eleverne bliver aktive medspillere i deres egen læringsproces. For elevernes vedkommende betyder det, at skoletilbuddet virker mere meningsfyldt, idet de i højere grad kan se sammenhængende mellem skolen, hjemmet og samfundet.

Linjetilbuddene har fordret, at lærerne i højere grad har skullet reflektere mere over deres undervisning, og dette har betydet, at de pædagogiske drøftelser og didaktiske overvejelser på skolen har fået mere taletid, opleves som meget positivt – hos især skolelederne. Samtidig oplever skolelederne, at de selv også skal være i front i forhold til at lede og skabe rum til disse refleksive processer⁴. Især synes opgaven at skabe betingelser for refleksion og at støtte og udfordre/give feed back til lærerne som en meget vigtig, men også stor og til tider svær opgave.

Linjetilbuddene sætter ringe i vandet til både lærerne på mellemtrinnet og i indskoling, men også ud ad skolen i forhold til ungdomsuddannelserne, idet eleverne med linjevalget bliver nødt til

---

⁴ Boye Andersen, F. m. fl. (2006). *Ledelse i refleksive processer*.

indtænke deres egne kompetencer. Eleverne bliver i højere grad deres egne didaktiske designere, hvilket udfordrer den tidligere opfattelse af, at undervisning er karakteriseret ved intentionalitet; at der undervises i noget, som læreren ved noget om, og som eleverne gerne vil lære. Dette er slet ikke nok i dag, hvor læreren i langt højere grad skal skabe mulighed for, at stoffet får mening og betydning for de unge, så de involverer sig i læreprocessen. Her synes linjestrukturen at være en positiv medspiller.

Delkonklusion II

Indførelse af en linjestruktur på en skole, skal nøje drøftes igennem blandt skolens interessenter, så det sikres, at alle er positive medspillere.

Der hersker bred enighed om, at skolen skal forny sig indefra, så den i langt højere grad tager afsæt i den teknologiske udvikling og den dermed ændrede læremiddelkultur.

Med linjetilbuddene bliver eleverne i højere grad aktive medspillere i deres egen læreproces, hvilket ses som en stor styrke, fordi det skaber et bedre udgangspunkt hos eleverne, der i højere grad kan se en mening med skolearbejdet. Dette i sig selv har indflydelse på læringsmiljøet på skolen.

Linjestrukturen fordrer og betyder, at de pædagogiske drøftelser og de didaktiske overvejelser får mere taletid blandt lærerne. Skolelederne giver udtryk for, at de oplever dette som meget positivt, men at det også stiller fornyede krav til dem om tydelig ledelse i de refleksive

III: At møde "det rigtige" læringstilbud har en motiverende effekt på elevernes læringsproces.

Af de adspurgte unge fra 7. – 10. klassetrin fremgår det helt klart, at det giver rigtig meget mening at blive undervist sammen med andre unge, der "tænder" på den samme indgangsvinkel til læring. Eleverne oplever tydeligvis, at skolen rækker dem hånden og dermed tager dem seriøst i forhold til deres skolegang. Flere af informanterne i undersøgelsen fremhæver, at det kan være utroligt berigende at foretage et klasseskifte efter 6. klasse. Det faktum at klasserne dekonstrueres og sammensættes på en ny måde fremhæves som meget positivt for eleverne. Der nævnes i denne sammenhæng, at det medfører mere arbejdsro, bedre arbejdsmoral, større legitimitet til at synes, at skolearbejdet er spændende etc.. På spørgsmålet, om eleverne ikke savnede mangfoldighed blandt klassekammeraterne, var det et gennemgående svar, at eleverne kunne finde

mangfoldigheden blandt kammeraterne i frikvartererne, på Facebook, Twitter, i sportsklubben etc. I skolesammenhæng var det således befordrende for deres læring at være blandt kammerater med den samme interesse.

En anden motivationsfaktor, som eleverne fremhævede var, at lærerne forekommer mere motiverede i linjeundervisningen. Eleverne har registreret, at det stiller nye krav til lærerne, men også at det har en positiv sidegevinst i form af mere engagerede og "tændte" lærere. Generelt forekommer det tydeligt, at elevtilfredsheden er stor i elevgruppen, der har modtaget undervisning på skoler med en linjestructur

Delkonklusion III

Det er en klart motiverende faktor for eleverne, at de har mulighed for at modtage undervisning gennem et linjetilbud fra 7. klasse. Eleverne begrundet det med, at det medfører mere arbejdsro og en bedre arbejdsmoral i de nysammensatte klasser, fordi elevernes interesser falder sammen. Dermed oplever eleverne en legitimitet til at arbejde med skolearbejdet, hvilket i sig selv virker motiverende på elevernes egen læringsproces. Eleverne fremhæver også, at det er befordrende for læringen at lære sammen med andre, der synes, undervisningen er lige så interessant som en selv.

Eleverne fremhæver endvidere, at lærerne virker mere engagerede og motiverende i linjeundervisningen, hvilket også virker positivt ind på elevernes lyst til at lære.

Selve klasseopbrydningen efter 6. klasse opleves af eleverne som meget berigende. Flere elever gav udtryk for, at de grundlæggende trængte til dette skift, fordi man dermed fik mulighed for at definere sig selv i nye sammenhænge og således kunne bruge denne erfaring i forbindelse med den kommende overgang til en ungdomsuddannelse.

IV: Elevernes faglige kompetencer styrkes, når de modtager undervisning gennem linjetilbud.

I besvarelserne hos eleverne træder det frem, at de oplever skolearbejdet som mere spændende og at de dermed også har lyst til at arbejde mere med det faglige stof. Især fremhæver eleverne på de innovative linjer, at de får tydeligere feedback på undervisningen end hidtil. Dette kan i nogen grad tilskrives, at undervisningen ofte indeholder opgaver, hvor eleverne skal bygge/konstruere en idé, der skal "virke" - og virker den ikke, må man i dialog med hinanden og/eller med læreren.

Elevernes egen oplevelse af, at undervisningen på linjeholdene skulle medføre en udvikling af deres faglige kompetencer, skinner ikke helt så tydeligt igennem. Eleverne sætter ikke helt klart ord på denne del selv, måske fordi de af gode grunde heller ikke er præsent med, hvad de skal kunne på deres nuværende klassetrin. Dog fremhævede de studerende på 1. stx på Fredericia Gymnasium, at de profiterede af den akademiske tilgang til undervisning, som de havde modtaget på den internationale linje på deres folkeskole. Det samme billede sås i evalueringen af den internationale linje på Købmagergades Skole (2006). Der er tilsyneladende en tydelig overførselsværdi fra den engelske undervisningstradition til den, der foregår på ungdomsuddannelserne.

Blandt de adspurgte lærere og ledere savnes ikke svar. Især fremhæves elevernes faglige kompetencer i engelsk på de internationale linjer. Her kommer det klart til udtryk, at eleverne er blevet utrolig dygtige, og at flere end tidligere karaktermæssigt er helt i top – langt over landsgennemsnittet. Også elevernes faglige kompetencer i historie, samfundsfag og kristendom fremhæves som et område, hvor elevernes faglige niveau er blevet højere. Dette forklares med, at linjeundervisningen i højere grad lægger op til en tværfaglig tilgang til stoffet, og netop den holistiske tilgang betyder, at eleverne tydeligere kan se sammenhænge i fagenes indhold. Dette giver mening for eleverne, og dermed øges deres faglige kompetencer.

I forhold til elevernes faglige kompetencer i matematik er der til gengæld god grund til at være særlig opmærksomme på pigerne, der kommer fra de internationale linjer. På kommunens 10. klasse skole har faglærerne i matematik registreret en begyndende tendens til, at især ”de internationale” pigers faglige kompetencer her ikke altid lever op til trinmålene. Dette forklares med, at pigernes faglige kompetencer ligger på det sproglige område, men at de ikke kan bruge disse kompetencer fuldt ud i matematik, fordi de grundlæggende ikke forstår indholdet i faget. Dermed udvikler de en teknisk tilgang til stoffet – og ikke en forståelsesmæssig tilgang, hvilket er uheldigt, fordi de i værste fald kan få vanskeligheder ved at gennemføre FS10 i matematik.

Både ledere og lærere fremhæver i øvrigt, at de har forventninger til et fagligt kompetenceløft hos eleverne generelt alene af den grund, at elevernes motivation til at gå i skole er blevet større.

Delkonklusion IV

De studerende på 1. stx, der kommer fra de internationale linjer fremhæver, at de profiterer af den akademiske tilgang til undervisningen, som de engelske lærere benytter. Dermed oplever de overgangen fra grundskolen til gymnasiet som ret ukompliceret. De adspurgte elever i grundskolen oplever endnu ikke helt, hvor vidt de er blevet dygtigere med undervisningen i linjeklassen.

Lærere og ledere har dog et klart billede af, at eleverne er blevet dygtigere – især i engelsk på de internationale linjer, men også i historie, samfundsfag og kristendom. Dette forklares med, at linjestrucuren i højere grad knytter an til en tværfaglig tilgang til det faglige stof, hvilket giver mere mening for eleverne. Desuden fremhæves elevernes øgede motivation at være befordrende for deres læring.

Dog er der grund til at være opmærksom på især ”de internationale pigers” faglige kompetencer i matematik. Her oplever matematiklærerne på kommunens 10. klasseskole en øget tendens til, at pigernes faglige kompetencer ikke svarer til trinmålene. Dette forklares med, at de ikke kan bruge deres sproglige kompetencer i matematikundervisningen, fordi de ikke forstår de grundlæggende strukturer i faget. Det betyder, at pigerne kan få problemer med at nå op på niveau til at gennemføre matematik FS10.

V: Lærernes fagdidaktiske kompetencer styrkes, når de underviser i linjeklasser.

Det skinner tydeligt igennem blandt alle informanterne, at det stiller fornyede krav til lærernes fagdidaktiske kompetencer, at de underviser i en linjeklasse. Med linjestrucuren sættes der fokus på udskoling, hvilket naturligt medfører, at der gradvis sker en ændring af udskolingsdidaktikken hen mod en læringstilgang, hvor eleverne bliver de aktive/eksperimenterende, og lærerne bliver de rammesættende for indholdet. Det betyder, at lærerne i højere grad skal have fokus på den pædagogiske retning (om eleverne er på rette spor) frem for at være den ”undervisende” og den, der sidder inde med den viden, som eleverne skal erhverve. Dette faktum udfordrer den hidtidige opfattelse, hvor ”undervisning” er karakteriseret ved intentionalitet - at der undervises i noget, som læreren kan og har viden om, og som eleverne gerne vil/skal lære. Med linjetænkningen sættes der i større grad fokus på de faglige kompetencer og den indsigt, som eleverne selv kan bidrage med. Det betyder, at det vidensmonopol, som skolen tidligere har haft, med linjestrucuren og den ændrede læremiddelkultur, er sat under stærkt pres. Dette stiller fornyede krav til lærerne. De

fornye muligheder for netbaserede resurser betyder også, at eleverne bliver deres egne didaktiske designere⁵. - Det vil sige, at lærernes tidligere didaktiske monopol tilsvarende er kommet under pres.

Flere af de adspurgte lærere gav udtryk for, at det især i starten var frustrerende over at skulle sætte sig ind i en hel ny didaktisk tilgang, men at det – set i bakspejlet – har været meget positivt at skulle "flytte" sig. I denne sammenhæng fremhævede lærerne i øvrigt, at der skal indtænkes tid og mulighed for kurser/efteruddannelse i forhold til at skulle udvikle de nye didaktiske kompetencer. At flytte sig fagdidaktisk handler også om aflæring af gamle vaner, og derfor betyder det meget at kunne fordybe sig i at blive dygtigere til at skabe en ny læringskultur i undervisningen.

Lederne fremhæver, at det er en meget stor, men også spændende opgave at lede lærerne i deres refleksive processer. Det kræver virkelig ledelse i form af at angive retning, indgyde mod og tryghed – og ikke mindst et godt kendskab til lærernes personlige og faglige kompetencer, så klasserne kan besættes med de lærere, som matcher det enkelte linjetilbud bedst muligt. Dette anser lederne som en meget vigtig opgave i sig selv.

Samlet set fremhæves det også, at den øgede fokus på udvikling af en ny udskolingsdidaktik, sætter pædagogiske ringe i vandet nedad til mellemtrin og indskoling. Dette hilses varmt velkommen i ledergruppen.

Delkonklusion V

Linjestruturen sætter fokus på udvikling af en ny udskolingsdidaktik, der i højere grad tager afsæt i elevernes for forståelse og kompetencer – samt netbaserede muligheder i undervisningen. Dette tilsammen gør, at eleverne udvikler deres egne didaktiske designfærdigheder i deres læringsprocesser. Dermed sidder læreren ikke inde med det didaktiske monopol, men må i højere grad være garant for at sætte retning og ramme for indholdet, så eleverne får et frit spillerum til at tilegne sig viden "på egen hånd". Dette udfordrer lærerrollen og lærernes fagdidaktiske kompetencer.

Grundlæggende er der enighed om, at det er befordrende at blive forstyrret i sin daglige praksis, men at der skal sikres rum og tid til at fordybe sig i at blive dygtige til at udvikle den nye udskolingsdidaktik, der matcher linjetækningen.

⁵ Gynther, C. (2010). *Didaktik 2.0. Læremiddelkultur mellem tradition og innovation*.

VI: Præmisser, der afgør, om indsatsen har virkning.

Samlet set er der bred enighed om, at indførelse af en linjestructur på en skole, skal ske på baggrund af en lange og dybe pædagogiske diskussioner såvel i lærergruppen, i ledergruppen og i skolens bestyrelse. Der skal med andre ord være tale om en *villet* handling, når man tager den endelige beslutning om at gå i gang. Hvis det udelukkende er ledelsen og skolebestyrelsen, der kan "se lyset", så bliver det svært at gennemføre helhjertet.

Af besvarelsene fremgår det også, at det ikke er nok, at beslutningen om at indføre linjer kun initieres på den enkelte skole. Beslutningen skal allerhelst forankres helt på politisk niveau, og supporteres fra kommunens skoleafdeling/pædagogiske udviklingsafdeling. Indsatsen skal koordineres, så der ikke udvikles alt for mange og for forskellige linjetilbud – en slags "frit slag på alle hylder", men i stedet skal der udbydes en ensartet palet af gode og gedigne tilbud, der er bæredygtige over tid i forhold til indholdsmæssig vinkling/toning.

Også skolens egen kultur skal under lup, forud for en beslutning om at indføre en linjestructur. Især lederne påpeger i deres svar, at der skal eksistere en vis grad af omstillingsparathed og vilje til udvikling i lærergruppen, hvis man vil have succes med at indføre linjer. Initiativet er stærkt ledelsesforankret, og ledelsens evne til at lede reflektive processer sideløbende med evnen til projekt- og udviklingsledelse udfordres i høj grad med indførelsen af en linjestructur.

Der skal skabes mulighed for, at lærerne kan komme på kurser/efteruddannelse, så de ikke oplever at stå alene med frustrationerne over at skulle udvikle en ny fagdidaktik/udskolingsdidaktik.

En tydelig rød tråd i besvarelsene synes at være, at linjetilbudene skal matche tænkningen om den inkluderende folkeskole – og dermed bygge på enhedsskolens præmisser. Det betyder, at viften af linjetilbud skal planlægges, så alle elever har lige muligheder for at finde et tilbud, der fremstår som meningsfuldt at vælge. Valget bør ikke ligge tidligere end efter 6. Klasse, da eleverne ikke selv er klar til at vælge kvalificeret tidligere. Elever, for hvem valget rummer frustrationer eller svære overvejelser, skal have muligheder for at hente støtte og vejledning på skolen.

Linjestructuren skal give mening for alle, og det betyder, at information om det faglige indhold skal være kendt for elever og deres forældre, så elevens valg kan foretages på et velovervejet og kvalificeret grundlag. Både internt på den enkelte skole, og på de skoler, som leverer elever til overbygningen.

Linjestrukturen udfordrer de gængse prøveformer. Såvel lærere som elever efterspørger muligheden for at eksperimentere med nye prøveformer, der i højere grad tager udgangspunkt i den undervisning og de metoder eleverne har mødt i linjetilbuddet.

Delkonklusion VI

Der er enighed om, at linjestrukturen rummer mange positive muligheder for fornyelse i den danske folkeskole, men beslutningen om at være en linjeskole, skal tages på baggrund af en meget grundig analyse og grundige diskussioner, da det notorisk griber ind i hele skolens - og skolevæsenets eksisterende læringskultur.

Bedst er det, hvis beslutningen initieres helt fra politisk niveau, så der kan blive tale om en koordineret indsats i kommunen frem for tilfældige ”knopskydninger” af forskellige linjetilbud fra skole til skole. Der bør sættes på at udvikle ensartede og gedigne tilbud, så man som elev kan få sit ønske om et linjetilbud indfriet i eget skoledistrikt.

Ledernes evne til at lede refleksive processer ses som en vigtig ledelseskompetence sideløbende med evnen til projekt- og udviklingsledelse. Udviklingen sker ikke af sig selv, men sker gennem vedvarende dynamiske og åbne dialoger om pædagogisk/didaktiske temaer i lærergruppen. Også skolens elevråd bør indtænkes i disse diskussioner.

Det fremhæves i besvarelserne, at det er utrolig vigtigt, at linjetilbudene har en vifte, der giver alle elever lige mulighed for at vælge. Dermed understreges det, at linjeskolernes opgave er at understøtte tankegangen om den inkluderende folkeskole – enhedsskolen, som retter sig til alle børn og unge uanset faglige, kulturelle eller personlige baggrunde.

Der tegner sig et billede af, at valgmuligheden først skal indføres med 7. klassetrin, da eleverne først på dette tidspunkt er parate til - kvalificeret - at vælge selv.

Med linjestrukturen røres der også ved prøvestrukturen. Ønsker om forsøg med nye prøveformer, som i højere grad tager afsæt i de metoder og den undervisning, som eleverne har modtaget undervejs i udskolingen, vil blive en naturlig udløber af indførelsen af de forskellige linjetilbud.

5.0 Konklusion

En samlet konklusion på undersøgelsen af de syv skolars forsøg med linjeundervisning i overbygningen peger helt klart på, at der er mange positive aspekter og muligheder for at udvikle folkeskolen indefra – uden at give køb på enhedsskolens grundlæggende værdier. Alle syv forsøgsprojekter tager afsæt i, at tilbuddene favner bredt, så alle børn og unge har lige muligheder for at vælge en linje. Dermed falder grundidéen for linjeundervisningen fint i tråd med tankerne for den inkluderende folkeskole, idet der i det inkluderende menneskesyn ikke skelnes mellem mere eller mindre normale børn og unge – alle er grundlæggende lige specielle. Dermed er ikke sagt, at der ikke eksisterer elever, som har brug for en særlig tilrettelagt undervisning – eller hjælp til at deltage i fællesskabet. Det gør der. I det inkluderende menneskesyn ligger der således implicit en anerkendelse af menneskets mangfoldighed og forskelligartede kulturer og livsbaner.

Undersøgelsen viser, at eleverne anser selve valgmuligheden for befordrende for deres skolegang, idet de oplever at blive taget alvorligt i forhold til deres egne personlige og faglige kompetencer. Eleverne selv fremhæver, at opbrydningen af klasserne efter 6. klasse åbner muligheden for, at sammensætte nye og mere interessebæstede homogene klasser. Eleverne værdsætter den arbejdsro og legitimitet til at arbejde med fordybelse, som dette skaber grundlaget for. Mangfoldigheden blandt kammeraterne ønsker eleverne snarere at opsøge i frikvartererne, på Facebook, Twitter og i deres fritidsklubber efter skoletid.

Eleverne lægger vægt på, at de kan få deres linjehønsker opfyldt på deres egen skole, men flere er dog parate til at køre efter det rigtige tilbud – dog helst i skoledistriktet. Som hovedregel vælger eleverne – og ikke forældrene – linjen. Derfor fremhæves det også blandt de adspurgte informanter, at valget ikke må lægges for tidligt i skoleforløbet, så det i højere grad bliver forældrenes valg – og ikke elevernes.

En ret tydelig tendens i elevernes svar er, at de ikke indtænker fremtidige jobs i deres linjevalg. Der imod tænker de meget over, hvilke kompetencer de kan udvikle på de enkelte linjer; at blive dygtig til engelsk, at udvikle kreativitet, udvikle en sund livsstil, at blive dygtige til projektarbejde, at blive dygtige til at anvende IT og medier på nye og spændende måder etc.. Kompetencer, som i princippet kan anvendes i alle fremtidige jobs. Derfor efterlyser eleverne også tydelighed i informationen om de enkelte linjers kompetenceudviklingsmuligheder, fordi de selv har gjort sig tanker om, hvad de gerne selv vil blive dygtigere til.

Indførelsen af en linjestructur på en skole griber meget ind i skolens eksisterende læringskultur. Lærerne udfordres på deres didaktiske kompetencer og på deres evne til i langt højere grad at lade eleverne være deres egne didaktiske designere. Undersøgelsen peger på, at de pædagogiske og didaktiske diskussioner kommer til at fylde mere på skolerne, hvilket især skolelederne ser som en positiv sidegevinst.

Eleverne fremhæver i undersøgelsen, at de godt kan mærke, at lærerne ind imellem er på "overarbejde", fordi der bliver stillet fornyede krav til deres måde at være lærer på. De fremhæver tillige, at de oplever deres lærere som mere engagerede og motiverede i undervisningen.

De studerende på 1. årgang på Fredericia Gymnasium, der har gået på den internationale linje i udskolingen, fremhæver, at de profiterer af den akademiske tilgang, som de har oplevet, at de engelske lærere benyttede. Denne tendens synes tydeligst i forhold til undervisningen på de internationale linjer. Lærere og ledere fremhæver i undersøgelsen, at de oplever, at eleverne er blevet dygtigere ikke blot til engelsk – men også i historie, samfundsfag og kristendom, fordi linjeundervisningen i højere grad knytter an til en tværfaglig tilgang til undervisningen. Netop dette oplever eleverne som særdeles meningsfyldt. Dog er der god grund til at være opmærksomme på især "de internationale" pigernes faglige kompetencer i matematik. Der kan registreres en svag stigning i antallet af piger, som begynder på kommunens 10. klasseskole, med for dårligt fagligt niveau i matematik. Dette betyder, at disse unge kan få svært ved at gennemføre FS10.

Indførelse af en linjestructur på en skole – eller i en kommune – er ikke noget, som må ske ureflekteret og "over night". Forud for beslutningen skal der planlægges mange pædagogiske og didaktiske drøftelser om form og indhold i forhold til de enkelte linjetilbud. Desuden skal lærernes egne kompetencer sættes i spil i disse diskussioner. Dette er ikke en nem opgave, fordi den griber ind i den enkelte lærers integritet og metodefrihed. Derfor er det nødvendigt med en tydelig skoleledelse, der evner at lede reflektive processer – sideløbende med at evne projekt- og udviklingsledelse.

6.0 Konkrete anbefalinger

Politisk udvalg

- Prioriterer linjetilbud som politisk indsatsområde
- Skaber klarhed omkring kravene til skolerne
- Sikrer, at den økonomiske ramme er afstemt til krav og forventninger

Skoleafdeling / Pædagogisk Udviklingsafdeling

- Følger med i arbejdet på skolerne for løbende at udvikle fælles støttefunktioner for arbejdet samt fungerer som inspiratorer
- Støtter med råd og vejledning til skolerne i forbindelse projekter, ansøgninger, pædagogisk/didaktisk sparring mv.
- Støtter med råd og vejledning til skolerne i forbindelse med evt. læseplansbeskrivelse og/eller justering af koncept i forhold til faghæfternes indhold
- Sikrer videndeling

Skoleledelse / Skolebestyrelse

- Udarbejder principper og tydelige mål for de enkelte linjetilbud
- Sikrer, at linjetilbuddene favner bredt, så alle elever har lige muligheder for at vælge linje (bygger på den inkluderende skole - enhedsskolens præmisser)
- Sikrer, at linjetilbuddene knytter an til indholdet i faghæfterne
- Skaber legitimitet for skolens samlede linjekoncept
- Sikrer tid og vilkår for en vedvarende udvikling af linjetilbuddene
- Understøtter udvikling af en reflekativ læringskultur på skolen
- Sikrer "lodrette" overgange mellem mellemtrin og udskoling samt mellem afleverings- og modtageskoler

Lærerteamet

- Arbejder målrettet med udvikling af udskolings- og fagdidaktiske kompetencer i forhold til linjetilbuddet
- Udarbejder principper for videndeling internt i teamet – og til kolleger på skolen
- Indarbejder en klar og synlig evalueringspraksis i forhold til linjetilbuddene
- Er opmærksomme på elevernes faglige kompetencer - ikke mindst pigernes naturfaglige kompetencer på de internationale linjer

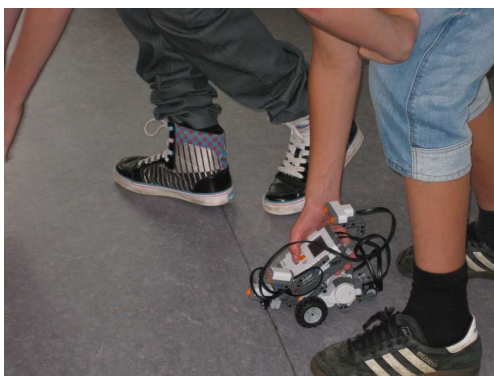
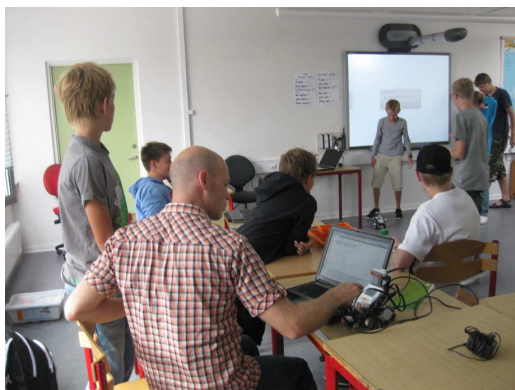
Den enkelte lærer

- Inddrager elever og forældre i målene for linjetilbuddet samt i hvordan, de nås

- Styrker elevernes bevidsthed om, hvad deres viden og deres faglige kompetencer fra linjetilbuddet kan bruges til
- Skal turde at lade eleverne være medskabende i deres eget didaktiske design, og de skal turde at give "slip" og forlade sig på elevernes egen dømmekraft

Eleverne

- Er medbestemmende, når der sættes fælles og individuelle mål for deres læring - og inddrages i videst muligt omfang i valg af indhold og metoder
- Involveres målrettet i skolens evalueringspraksis.
- Linjetilbuddene evalueres og drøftes løbende i skolens elevråd, så eleverne vedvarende får mulighed for at medvirke til kvalificering af tilbuddene.

Billeder fra undervisningen – innovationslinjen på Erritsø Centralskole.

Referencer

- Alenkær, R., et al (2008). *Den inkluderende skole i praksis*. Frydenlund.
- Alenkær, r. et al (2009). *Den inkluderende skole i et ledelsesperspektiv*. Frydenlynd.
- Boye Andersen, F. m. fl. (2006). *Ledelse i refleksive processer*. JCVU Forlag.
- Csikszentmihalyi, M. (1992). *Flow. The Psychology of Happiness*. London: Rider.
- Dewey, J. København. (1978). *Erfaring og Opdragelse*. Christian Ejlers' Forlag.
- Gynther, C. (2010). *Didaktik 2.0. Læremiddelkultur mellem tradition og innovation*. Akademisk Forlag.
- Hansen, J. J. Haderslev. (2003): *Læringsrum og brugerflader i den virtuelle portfolio*, CVU Sønderjylland.
- Hansen, J. J. (2010). *Læremiddellandskabet. Fra læremiddel til undervisning*. Akademisk Forlag.
- Knoop, H. H. (2002). *Leg, Læring & Kreativitet. Hvorfor glade børn lærer mere*. Aschehoug
- Knudsen, A & Nejt Jensen, C. et al. (2000). *Ungdomsliv og læreprocesser i det moderne samfund*. Billesø & Baltzer.
- Lave, J. & Wenger, E. (Kbh. 2003): *Situeret læring og andre tekster*. Hans Reitzels forlag.
- Schein, E. H. (Oslo 1987). *Organisationskultur og ledelse*. Mercuri.
- Schultz Jørgensen, K. (2000). *Homo Zapiens – mellemtider fra kulturrevolutionen*. Fremad.

Supplerende litteratur:

- Evalueringsrapporten *Den internationale linje på Købmagergades Skole*. (2006). Pædagogisk Udviklingsafdeling i samarbejde med CVU Sønderjylland. www.paedagogisk.dk
- Evalueringsrapporten *Innovation i folkeskolen – et udviklingsprojekt*. (2008). Pædagogisk Udviklingsafdeling, Fredericia Kommune. www.paedagogisk.dk
- Evalueringsrapporten *IT og digitale læremidler* (2009). Pædagogisk Udviklingsafdeling, Fredericia Kommune. www.paedagogisk.dk
- Evalueringsrapporten *Projekt Erhvervsklasse, Bakkeskolen* (2009). Pædagogisk Udviklingsafdeling, Fredericia Kommune. www.paedagogisk.dk

Matrice – udsagn fra undersøgelsen

Alle udsagn er anonymiserede, men kan identificeres på følgende måde:

Forbogstav ():

EP = Elev – pige

ED = Elev – dreng

/inn = Innovationslinje

/id = Idrætslinje

/it = IT og medielinje

/i = International linje

/na = naturfagslinje

/pstx = pige 1. års studerende. Fa. Gymnasium (Første årgang, der har modtaget linjetilbud 7.-9.kl)

/dstx = dreng 1. års studerende. Fa. Gymnasium (Første årgang, der har modtaget linjetilbud 7.-9.kl)

ML = Mandlig lærer

KL = Kvindelig lærer

SK = Skoleleder

Elevernes valg efter 6. klasse	
Hypotese	Citater
Elevernes mulighed for at foretage eget valg efter 6. klasse har positiv indflydelse på deres skolegang.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Det er super-dejligt at gå i en klasse, hvor man selv har haft indflydelse på ens skoletilbud (EP 9 kl./i) • Og interessant er det, at de alle sammen synes, at deres linje er den bedste. (SL) • Altså betyder valget da virkelig noget, - på en måde får det os til at tænke mere over vores skolegang. (EP 8kl/it) • Nej, det var bestemt mig selv, der valgte. (ED 8kl/inn) • Jeg tænkte i starten, at det var den internationale linje, som jeg helst ville gå i, men min mor syntes også lige, at jeg skulle kigge på indholdet på den innovative linje..., - og ja, det endte det så med, - og det er jeg vildt glad for. Det er nok mere mig... (ED 8kl/inn) • Det er virkelig en fed mulighed at vi kan vælge efter 6.[klasse], - jeg har nydt at få nye klassekammerater, der synes, at naturfag er spændende... (EP 8kl/na)

	<ul style="list-style-type: none"> • Det betyder da virkelig meget, at man samler elever, der har den samme lyst til at arbejde med robotter eller meget med pc'er.... – eller elsker idræt. Vi er jo ikke ens... (ED 7kl/inn) • Jeg valgte helt klart innovationslinjen, fordi jeg tror på, at hvis man kan lære at få gode idéer og være lidt kreativ, - så er det noget jeg kan bruge i en hvilken som helst uddannelse..., men jeg er også vild med at eksperimentere... (ED 8kl/inn) • Når man kommer fra en lille skole og skal flytte over på en skole med overbygning og linjemuligheder, så er det meget vigtigt, at vi får ordentlig information om linjerne. Måske kunne et skolebesøg – eller flere..., lidt som dem vi har haft på ungdomsuddannelserne have været gode den gang. Vi vidste nok lidt for lidt – man skal jo have et ordentligt grundlag for at kunne vælge kvalificeret (pstx) • Vi vidste faktisk ikke ret meget på forhånd.. (pstx) • .... Det gælder ikke bare, når man kommer fra en lille skole, - det gælder også selv, om man går på skolen i forvejen. Man skal have god information, før man kan vælge sådan helt rigtig, tror jeg. (pstx) • Der er selvfølgelig nogen, som ikke har helt så let ved at vælge. Det vil der jo altid være, - men jeg synes faktisk, at lærerne har været gode til at hjælpe dem til undervejs... (ED 9kl/it) • Nej jeg valgte ikke efter kammeraterne, - jeg vidste simpelthen bare, at jeg ville på den internationale linje. Sprog er jo altid godt at kunne ligegyldig hvad.(EP 8kl/i) • Det er da fedt, at jeg kan passe min sport [elite] – og samtidig passe min skole. Når jeg får de to ting til at passe sammen, - ja, så bliver det hele meget bedre. Den valgmulighed ville jeg nødig være foruden. (EP 8kl/id) • Jeg tror, at mange voksne undervurderer de unges egen dømmekraft. Vi kan godt vælge allerede efter 6. klasse, og det er faktisk sundt nok at skulle definere sig selv i en ny klasse. – Det skulle vi jo lære alligevel inden vi skulle videre i en ungdomsuddannelse. (dstx) • Der ligger jo selvfølgelig den udfordring, at elevernes valg kan falde fuldstændig skævt ud et år, så holdstørrelserne bliver uhensigtsmæssige, - men det
--	---

	<p>tager vi, når den tid kommer... (SL)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har i år valgt at køre med to internationale linjer. – Vi har taget elevernes valg alvorligt, - var ikke nok til en it linje. Sådan må det bare være, - det handler jo om elevernes motivation, og den fremmer du altså ikke ved at presse dem til noget, de ikke har lyst til. (ML) • ... ja, og på den måde respekterer vi enhedsskolens målsætning om, at folkeskolen er for alle. Derfor skal vi også sørge for, at linjerne virkelig er ligestillede, så vi rammer alle med vores tilbud. (SL) • Der er da en tendens til, at der på innovationsholdene er flere drenge end piger. Det kan måske somme tider være lidt hårdt for pigerne..., men omvendt så hat vi jo kørt pigeskole i mange år, - så måske er det på tide at få ændret på det...? (KL) • Man skal holde op med at tro, at de internationale linjer tiltrækker de dygtige og mest begavede elever. Her på skolen har vi altså elever på i-linjen, der modtager ekstraundervisning i dansk, fordi de er meget dårlige stavere. (SL) • Vi skal hele tiden være gode til at tænke indholdet i linjerne ind, så det passer til samfundsudviklingen. Ellers stikker vi blå i øjnene på de unge.- De skal have valgmuligheder, der virkelig kvalificerer dem til fremtiden. (SL)
Læringsmiljø	
Hypotese	Citater
Det fremmer det gode læringsmiljø på skolen, at der undervises med en linjetilgang i overbygningen	
	<ul style="list-style-type: none"> • Vi er nødt til at tænke skole helt, helt anderledes i dag... (SL) • Den digitale udvikling betyder, at vi må tænke skole på en helt ny måde.... (SL) • Børn i dag har helt andre forudsætninger, når de møder op i skolen end for blot 5 år siden. Læringsarenaen er så langt fra kun skolen. Det skal og må vi tænke på, når vi driver skole i dag.... (SL)

	<ul style="list-style-type: none"> • Det kræver kommunikation, kommunikation og atter kommunikation internt på skolen... (ML) • Jeg er kommet ind som lærer på innovationslinjen som "3. generation". Hold da op, hvor har jeg brug for sparring og fagdidaktiske drøftelser med mine kolleger. Videndeling er blevet et nøglebegreb.... (KL) • Sir Ken Robinson siger, at skolen world wide "is a broken model". Vi er simpelthen nødt til at gøre noget nu. Vores børn kan ikke være tjent med, at vi driver skole, som vi har gjort i 100 år. Vores egen Steen Hildebrandt siger det samme... (SL) • Vi snakker meget linjer i storteamet, - det er jo klart. Vores snak breder sig da også til de øvrige teams, - det tror jeg da..., og det er jo positivt... (KL) • Jeg synes, at det er SÅ fedt, når alle linjerne arbejder sammen om et stort projekt på tværs af klasserne. Så syder og bobler det virkelig på skolen... (EP 9kl/it) • Vi drøftede længe om – og i så fald hvilke linjer, vi skulle tilbyde. Det brugte vi godt nok lang tid på, - men den tid er nok godt givet ud. Det her skal man altså <i>ville</i>, ellers bliver det op ad bakke.... (ML) • Som leder har man jo et stort ansvar for, at det her lykkes.... (SL) • Jeg er da lidt stolt af at gå på en skole, der tænker nyt – og hvor vi har mulighed for at vælge selv.. (EP 8kl/it) • Det er stadig en kæmpe opgave at holde begejstringen hos lærerne, - og vedvarende at skabe inspirationen hos lærerne. Det nytter ikke noget, at du som leder selv kan se mulighederne, - du skal have lærerne med, ellers går det bare ikke... (SL) • Der er ingen tvivl om, at vi med indførelsen af linjerne også begynder at ændre skolens læringsmiljø indefra. Det ser jeg virkelig som meget positivt. Skolen behøver ikke at ligne den skole, jeg selv gik i mere end højest nødvendigt.... (ML) • ... jamen det kan også være lidt hårdt ind imellem at der sker så meget udvikling på én gang.. (KL) • Det er så dejligt at se lyset i øjnene på eleverne. – Det smitter da enormt af på mig som lærer, at jeg kan se, at de er oppe på beatet.... (KL) • Jeg synes, at det er super nice at gå på en skole, hvor
--	--

	vi har så forskellige klasser i overbygningen. Det giver på en måde mere ro i klasserne, - men også mere dynamik...., jeg ved ikke helt hvordan jeg skal forklare det. Det virker godt, synes jeg. (EP)
Motivation	
Hypotese	Citater
At møde "det rigtige" læringstilbud har en motiverende effekt på elevernes læringsproces.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Det er blevet en hel del sjovere at gå i skole nu... (ED 8 kl./it) • Det er nu andet år for mig på innovationslinjen, - og det er faktisk først nu, at det giver mening for mig at engagere mig 100 % i mit skolearbejde (ED 8 kl /inn) • Det handler om at skabe motivation. Og 7., - 8. og 9. klasser, der elsker at gå i skole? Hvad er det lige, der sker her? (SL) • Det er en god måde at få os i den her alder til at synes, at skolen er et spændende sted at være.... ED 9 kl /inn) • Det er rigtig dejligt, at vi har mulighed for ekstra idrætstimer, selv om det ikke er på eliteniveau. Vi går jo ikke bare og leger fodbold hele tiden, men vi kan tage Junior Lederuddannelse og førstehjælpskurser og den slags. Det er jo noget, vi kan bruge i vores liv også... (ED 8.kl/id) • Jeg var rigtig glad for, at der skete noget efter 6. klasse. Det havde jeg sukke efter længe.. (dstx) • Hvis folkeskolen skal forny sig, - så er det her et godt bud på en mere moderne skole, - selv om det [tilbuddet] godt kan blive bedre.. (dstx) • Det er enormt motiverende at arbejde kreativt med robotterne, - men jeg ved ikke helt, - hvis man nu ikke helt kan finde ud af, hvad man skal vælge [linje], så kan det jo være svært..., tænker jeg. (ED) • Jeg var da superglad for at gå på den internationale linje, - men jeg er nok gladere for at gå her på

	<p>gymnasiet... (pstx)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi SKAL altså sørge for, at der er tilbud til alle typer af elever. Vi kan jo se, at det virker, det her (SL) • Vi har fået nogle totalt gode lærere her, - det er SÅ fedt... (ED) • Det er rart at gå på en skole, hvor idrætten har plads og opfattes som lige så vigtigt som andre fag i skolen..(EP 8kl/id) • Prøv at gå ind på vores hjemmeside og læs elevtilfredshedsmålinger. – De taler deres eget sprog - vi rammer børnene med det her. (SL) • Det er virkelig VIDT forskellige børn, vi har på vores to linjer [IT og medier / international linje], - og de har det godt, hvor de har det.(SL)
--	--

Elevernes faglige kompetencer	
Hypotese	Citater
Elevernes faglige kompetencer styrkes, når de modtager undervisning gennem linjetilbud	
	<ul style="list-style-type: none"> • Vi er nok lidt mere oppe på tærerne nu, for vi får mere og tydeligere feed back på det, vi laver nu (ED 8 kl /inn) • Jamen vores elever i 8. Klasse..., de er blevet så dygtige til engelsk. Richard spiller skuespil for dem, og de er bare helt med på det. Mundtligt er de fantastiske – helt oppe at ringe, faktisk. Vores to-sprogede elever profiterer meget af det. (ML) • Vi sprængte karakterskalaen sidste år. Det var 10 og 12-taller igen og igen... (SL) • Det er rigtigt. Der faldt tretten 12-taller i kristendom... og havde de skulle op i historie eller samfundsfag, så havde det været det samme. De er simpelthen så dygtige, men det er fordi vi har en holistisk tilgang til undervisningen. Vi kører fagene meget tværfagligt, og det er rigtig godt for vores elever. – man skal jo huske på, at ½ af vores børn er muslimer med en tosprogs-

	<p>baggrund. De klarer sig utrolig godt. (ML)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9b kommer også til at ramme loftet i år, - de er SÅ dygtige. Især til engelsk, - de bruger virkelig sproget. (ML) • Vi er en skole med mange to-sprogede elever, og jeg vil da sige, at vi er rykket nærmere nu i forhold til at geare vores elever til ungdomsuddannelserne. De lærer på en måde at være mere selvansvarlige, fordi de selv har været med til at vælge vej. (SL) • Vores børn slås med mange personlige problemer på hjemmefronten, - men når de kommer her, - så er de klar. (SL) • Vores 9 it-klasse føler sig helt klar til ungdomsuddannelserne. De snakker "Hansenberg" [IBC] og gymnasiet, som de aldrig har gjort før..., det kan selvfølgelig have noget at gøre med holdet i år, - men jeg oplever, at der er en positiv udvikling med vores linjetænkning. • Vi målretter også vores lejrskoler. F.eks. var den internationale linje i England, mens IT og medielinjen tog til København og besøgte Microsoft og den slags virksomheder. Det passede eleverne rigtig godt. (ML) • Det er lidt ærgerligt, at der kører så mange myter om, at eleverne på den internationale linje er så dygtige, - det er de faktisk ikke. Så det bruger vi altså en del energi på at mane i jorden. (SL) • Forældre tror, at deres børn skal være særlig dygtige for at gå på den internationale linje, men det står ingen steder skrevet. Det sker i forældrenes egne hoveder. Det er en rigtig vigtig faktor at få på plads i forhold til forældre og elever. (SL) • Vi skal være meget opmærksomme på især pigerne fra de internationale linjer. Jeg oplever, at flere og flere af pigerne, der vælger at komme her i 10. klasse ganske enkelt ikke har deres basisefterskoler i matematik i orden. Måske er det fordi deres sproglige kompetencer er så gode, så deres naturfaglige kompetencer ikke rigtig er kommet i spil. Vi skal bruge en del tid på at få dem op på et bare nogenlunde niveau. Min anbefaling er derfor, at matematiklærerne især i de internationale linjer er særlig opmærksomme på elevernes forståelsesmæssige – matematiske kompetencer. Ellers risikerer vi, at de "bare" er tekniske i disciplinerne – og ikke forstår noget af det, de har været igennem,
--	---

	og det er jo ikke godt nok til at klare FS10. (KL)
--	--

Lærernes fagdidaktiske kompetencer	
Hypotese	Citater
Lærernes fagdidaktiske kompetencer styrkes, når de underviser i linjeklasser.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Som lærer skal du selv kunne nogle ting, - men når det kører, så skal du turde give eleverne frit spil (ML) • Det her stiller på en måde nye krav til vores lærere, - det kan vi godt mærke. På den gode måde, altså... (EP 9 kl /it) • Linjeidéen gør, at lærerne bliver nødt til at reflektere dybere – og tænke didaktisk nyt – i forhold til deres daglige praksis. Det ser jeg som et ekstra plus... (SL) • Jeg var godt nok ved at skride i starten over at skulle undervise her, - men nu priser jeg mig lykkelig for at have fået den faglige udfordring.... (KL) • Jeg har simpelthen kommunens dygtigste lærere i udskolingsteamet. De er voldsomt inspirerende at være sammen med.... (SL) • Som lærer kan det være svært at nå at sætte sig ind i didaktikken og metoderne i forhold til det enkelte linjetilbud. Det skal man gøre sig klart på forhånd, - det tager tid..., oven i alt det andet, man også skal nå... (ML) • Med tiden kan vi godt mærke, at vi arbejder mere og mere dynamisk med tingene (SL) • Det, at vi i år måtte udbyde to internationale linjer, har jo også betydet, at vi har måttet reflektere yderligere over, hvad det i grunden er, vi går og laver. Gør vi det godt nok, siden den ene linje ikke blev valgt? Det er jo sundt for os... (SL) • Det stiller da krav til os på en ny måde, men det kan jo være sundt at blive ruset lidt en gang imellem... (KL)

<p>Præmisser, der afgør, om indsatsen har virkning</p>	
	<p>Citater</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linjetankegangen er rigtig, det er der ingen tvivl om, men skal gøre det 100 %. Børn flytter ikke umiddelbart efter et tilbud på en anden skole, - så man skal som kommune sikre sig, at der er en nogenlunde homogen vifte af muligheder for valg af linje i de forskellige skoledistrikter. Ellers stiller vi eleverne forskelligt. (ML) • Det er ofte forældrene, der er de tryghedssøgende og holder deres børn på den skole, de kender. Det er trygt og godt for dem. Det betyder, at vi skal italesætte, at skoleskift er godt og kan virke motiverende for børnene....., og den er svær... (ML) • Der er ingen tvivl om, at linjerne har fået vores børn til at blomstre, fordi de nu fik mulighed for at vælge sig ind på noget, som gav mening for dem, - og som de interesserede sig for. Lige netop i den alder, de har nu, betyder den slags utrolig meget i forhold til deres identitetsdannelse og personlige udvikling. (SL) • Det er et helt rigtigt tidspunkt at lade eleverne vælge på. I udskolingen er de ved at være klar. Vi mener helt klart, at eleverne skal gå i skole fra 0. – 6. Klasse uden mulighed for at vælge. Det skal være selve deres basis-skoleforløb. Hvis vi flytter valget ned i skoleforløbet, så bliver det bare forældrene, der vælger for barnet, og så udvikler vi for alvor en skole, som ikke bygger på enhedsskoletanken. I overbygningen er det en sund forstyrrelse for børnene. (ML/SL) • Vi skal tænke prøveformen ind også, så den svarer til den undervisning, som eleverne har modtaget. Også prøven skal give mening for dem. Elever vil faktisk gerne evalueres, - det skal bare være på et reelt grundlag, - så er de til gengæld med. (SL) • Vi er nok stadig nødt til at have en eller anden form for central og national test, - men vi bør nok tænke i alternative prøveformer i takt med, at vi udvikler linjetilbud. (KL) • Det kunne da være fedt at gå til en prøve, hvor vi måtte

	<p>bruge noget af alt det, vi har lært på innovationslinjen. (ED 8kl/inn)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er lidt surt, at vi har lært at bruge Mindview og den slags programmer, men til prøven kan vi ikke bruge noget af det værktøj.... (ED 8kl/it) • Man skal som skole og kommune <i>ville</i> det her. Man kan ikke indføre linjetilbud over en nat. Også lærere i indskoling og på mellemtrin skal legitimere linjeundervisningen, så elever og forældre kan se den røde tråd i skoleforløbet. Ellers lykkes det ikke.. (SL) • Det skal være sådan, at man som elev ikke vælger efter lærerne – eller hvor godt det enkelte linjetilbud "bliver solgt". Alle linjer skal fremstå lige interessante – og lærerne skal brænde lige meget for at undervise der. (pstx) • Man skal virkelig sørge for at informere elever rigtig godt på forhånd...(EP 8kl/it) • Vi skal agere professionelt i det her, for så kan vi virkelig komme til at udvikle vores folkeskole til et enormt spændende sted at være. Vi er kun lige begyndt, - prøv lige at tænke på, når vi får vores erhvervsliv med ind over også.... (SL)
--	---

”Vi skal agere professionelt i det her, for så kan vi virkelig komme til at udvikle vores folkeskole til et enormt spændende sted at være....”

Citat fra en skoleleder, linjeskole

”Vi skal tænke skole på en helt, helt anderledes måde i dag...”

Citat fra en skoleleder, linjeskole

”Det er nu andet år for mig på innovationslinjen, - og det er faktisk først nu, at det giver mening for mig at engagere mig 100 % i mit skolearbejde....”

Citat fra dreng i 8. klasse. Innovationslinje

”Det kræver kommunikation, kommunikation og atter kommunikation..”

Citat fra en mandlig lærer. Innovationslinje

”Det er en god måde at få os i den her alder til at synes, at skolen er et spændende sted at være....”

Citat fra dreng i 9. klasse. Innovationslinje

”Det handler om at skabe motivation.... Og 7., - 8. og 9. klasser, der elsker at gå i skole...? Hvad er det lige, der sker?”

Citat fra en skoleleder, linjeskole

”Det her stiller på en måde nye krav til vores lærere, - det kan vi godt mærke. På den gode måde, altså.....!”

Citat fra en pige, 9. klasse. IT- og medielinje

”Profildéén gør, at lærerne bliver nødt til at reflektere dybere – og tænke didaktisk nyt – i forhold til deres daglige praksis. Det ser jeg som et ekstra plus...”

Citat fra en skoleleder, linjeskole